

100 de ani de cercetășie în România. Participarea cercetașilor la bătălia de la Amzacea

Dumitru-Valentin Pătrașcu

Abstract

The research of the present study was based on original documents from document collection of "Alexandru Ștefulescu" Museum of Gorj County in Târgu-Jiu in regard to the scouting in Romania. This study was dedicated to the anniversary of one hundred years of scouting in Romania and also to the participation of scouts Gheorghe and Mihail Cristescu, nephews of lawyer Constantin Dumitru Brătuianu from Țicleni, Gorj county, at the battle of Amzacea (the southern part of Dobroudja region) in the autumn of 1916.

Keywords: scouting, First World War (WWI), Dobroudja, Amzacea, Gheorghe Rasoviceanu.

Având la bază inițiativa lordului Robert Baden-Powell, fost general în armata engleză, „cercetășia vede lumina zilei în vara anului 1907, când la Pool-Harbour, în insula Brawn Sea”¹, acesta „organizează și conduce personal o mică tabără cercetășească compusă numai din 4 patrule de câte 5 cercetași”².

Înființarea acestei prime tabere de cercetași avea să fie urmată de „aparitia unei minunate cărți intitulată <<Scouting for Boys>>, care s-a tipărit în sute de mii de exemplare”³, lucrare ce „constituie punctul de plecare al noului sistem de educație ce, în scurt timp, se răspândește în lumea întreagă”⁴.

În România „prima comunicare despre cercetășie este făcută în 1913 de profesorul Murgoci la una din ședințele <<Asociației Sportive>>, unde se și adoptă înființarea unor secții <<boyscouts>> după felul celor din Anglia”⁵. Ca urmare, „acestei secțiuni i se dă denumirea de <<cercetași>> după <<eclaireurs>>, denumirea tinerilor cercetași francezi”⁶. La scurt timp de la aceasta, „în primele zile ale lunii noiembrie din anul 1913 Gabriel Giurgea publică o mică broșură despre cercetășie, pe care o trimite tuturor direcțiilor

1 Marin Benghies, *Cercetășia în România. Istoricul cercetășiei*, p. 9. Manuscris aflat în colecțiile Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” din Târgu-Jiu sub nr. inv. 8 901.

2 *Ibidem*.

3 *Ibidem*.

4 *Ibidem*.

5 *Ibidem*.

6 *Ibidem*.

școalelor secundare din țară”⁷.

În această atmosferă, „câțiva elevi de la Liceul <<Gheorghe Lazăr>>, inspirați și vrăjiți de un articol din revista franceză <<Lecturès pour tous>>, care descria minunata viață a cercetașilor francezi, pun bazele primelor patrule, de cercetași”⁸. Acestei inițiative „i se asociază câțiva profesori, scriitori și ofițeri entuziaști, care sub președenția colonelului adjutant Grigore Berindei, pun temelii Cercetășiei Române, de care începe să se intereseze îndeaproape Regele Carol și principele Ferdinand, care o iau sub ocrotirea lor”⁹.

Autorul lucrării „*Cercetășia României. Istoricul cercetășiei*”, profesorul Marin Benghieuș, născut la 5 noiembrie 1903 în comuna Crețești, județul Fălciu, a fost director al școlii din satul Crețeștii de Sus, județul Fălciu, comandant și inspector de cercetași la Iași și Chișinău și consilier tehnic în cadrul Comandamentului Marii Legiuni a Asociației „*Cercetașii României*”¹⁰.

Ca urmare a meritelor sale în organizarea cercetășiei din România, domnul Marin Benghieuș avea să fie decorat de către regele Carol al II-lea al României cu „*Virtutea Cercetășească*” de argint la data de 8 iunie 1935¹¹.

Primele unități de cercetași din România au fost înființate la doar câteva luni de la încheierea celui de-al doilea război balcanic, odată cu semnarea tratatului de pace de la București, tratat ce prevedea integrarea în granițele statului român a sudului Dobrogei.

Conform tratatului de pace semnat la București la 28 iulie/10 august 1913, Bulgaria ceda Serbiei o parte a Macedoniei, Greciei sudul Macedoniei și o parte a Traciei, în timp ce, o parte a Traciei Orientale era cedată Imperiului Otoman. În consecință, Bulgaria pierdea ieșirea la Marea Egee și era obligată, totodată, să cedeze României sudul Dobrogei, până la linia strategică Turtucaia-Ecrene¹².

Implicarea României în cel de-al doilea război balcanic avea să conducă la distanțarea de Tripla Alianță și la o apropiere treptată a României de Tripla Înțelegere, în condițiile în care Bulgaria era încurajată de Austro-Ungaria și Germania în intențiile sale revizioniste.

În toamna anului 1913 Ecaterina Teodoroiu, viitoarea cercetașă participantă la lupta de la podul Jiului de la 14 octombrie 1916, se afla la București, unde era elevă. Luase hotărârea de a studia la București ca urmare a sfaturilor primite de la învățătoarea Maria Dumitrescu-Bumbești din Vădeni, satul natal al Ecaterinei, în speranța că va deveni învățătoare¹³.

7 *Ibidem*.

8 *Ibidem*.

9 *Ibidem*.

10 Vezi Anexa 1.

11 *Ibidem*.

12 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom I, coord. acad. Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 286.

13 Ion Mocioi, *Ecaterina Teodoroiu*, Editura Academica Brâncuși, Târgu-Jiu, 2011, p. 31.

Ecaterina Teodoroiu arăta într-un memoriu păstrat la Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand“ din București că „*făceam clasa a 5 - a de liceu la București când (...) m-am înscris în prima asociație a cercetașelor române pentru a-mi folosi oricât de puțin țara în împrejurări grele*“¹⁴. De altfel, este cunoscut faptul că Ecaterina Teodoroiu a făcut parte din cohorta „*Păstorul Bucur*“ din București, unitate de cercetași aflată sub comanda Arethiei Piteșteanu¹⁵.

Primele grupe de cercetași au fost organizate la București din îndemnul profesorului Gheorghe Munteanu-Murgoci, în cursul anului 1913, după ce vizitase Anglia, inspirându-se din organizarea cercetașilor englezi și din lucrarea „*Scouting for Boys*“, elaborată de către generalul Baden Powell și editată în cursul anului 1908¹⁶. Prima unitate de cercetași din România a fost înființată în noiembrie 1913 de către Marin Demetrescu, directorul Liceului „*Gheorghe Lazăr*“ din București¹⁷.

Într-un articol inserat în paginile revistei „*Cercetașul*“ se preciza că „*între cei dintâi care au lucrat la mișcarea cercetășească este și d. Vladimir Ghidionescu, care, pe lângă oarecare publicațiuni și cuvântări, a luat parte la organizarea primei echipe de cercetași ce s-a întocmit la liceul <<Lazăr>> în toamna anului 1913*“¹⁸.

Profesorul Gheorghe Munteanu-Murgoci a înființat la București, după modelul cercetașilor englezi, Asociația „*Pandurii României*“, care, la propunerea principelui Carol, avea să fie redenumită Asociația „*Cercetașii României*“. Aceasta a luat ființă la 12 mai 1914 la București¹⁹.

În 1913 a fost elaborată de către Gabriel Giurgea o broșură intitulată „*Cercetășie*“, aceasta fiind trimisă directorilor de școli din întreaga țară²⁰.

În 1914 principele Carol a organizat prima cohortă de cercetași de pe Valea Prahovei, aceasta antrenându-se în „*Poiana Cercetașilor*“ din Sinaia sub atenta supraveghere a principelui moștenitor. Marin Benghieuș apreciază că „*această tabără constituie începutul organizării metodice și pe bază de experiență proprie a cercetășiei la noi în țară*“²¹, astfel că, „*exemplului principelui moștenitor îi urmează înființarea, în fiecare oraș și în multe sate, de unități cercetășești*“²².

Asociația „*Cercetașii României*“ era condusă de către colonelul Grigore Berindei, Principele Carol fiind comandant al Marii Legiuni. Asociația

14 *Ibidem*, p. 41.

15 Zenovie Cârlușea, Zoia Elena Deju, *Arethia Tătărescu. Marea Doamnă a Gorjului intebelic*, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2007, p. 62.

16 *Ibidem*, p. 57.

17 *Ibidem*.

18 Gh. A., *Din începuturile cercetășiei în România*, în „*Cercetașul*“, an I, nr. 12-13/iunie-iulie 1915, p. 19.

19 Zenovie Cârlușea, Zoia Elena Deju, *op. cit.*, p. 57.

20 *Ibidem*.

21 Marin Benghieuș, *op. cit.*, p. 10.

22 *Ibidem*.

„*Cercetașii României*“ se afla sub înaltul patronaj al regelui Carol I iar, după moartea acestuia, al regelui Ferdinand I.

Comitetul Central al Asociației „*Cercetașii României*“ era format din domnii: colonel adjutant Grigore Berindei, președinte, Matei Balș, vicepreședinte, Gabriel Giurgea, vicepreședinte, G. Adamescu, N. Berindei, Lascăr Catargi, C. G. Costa-Foru, Radu Costinescu, Theodor Florescu, V. Ghidionescu, dr. Nicolae Lupu, maior I. Manolescu, G. Murgoci, maior Radu Rosetti²³, George Știrbei, locotenent-colonel Al. Sturdza, căpitan I. Sâmboteanu, G. Tătărăscu, și maior Uică, membri²⁴. Cenzorii Comitetului Central erau domnii: Aristide Blanc, colonelul Al. Lupescu și colonelul adjutant R. Torocanu²⁵.

Secretarul general al Asociației „*Cercetașii României*“ era domnul Petre Ghica, secretar fiind căpitanul I. Sâmboteanu, locotenentul U. Sâmboteanu și locotenentul A. Constantinescu²⁶. Casier al asociației era domnul Ioan Arion²⁷.

Printre membrii de onoare ai asociației se numărau: Gheorghe Balș, Duică Bogdan, dr. H. Botescu, Aristide Blanc, Stavri Brătianu, Barbu Catargiu, Ioan Cămărășescu, Nestor Cincu, dr. Creangă, A. Castaldi, dr. Costinescu, Ion Crețeanu, N. Dumitrescu-Câmpina, C. Dumitriu, Alexandru Darvari, Marin Dumitrescu, Alexandru Filipescu, Petre Gârboviceanu, Alexandru Lenș, colonelul Alexandru Lupescu, Petre Marinescu, Dinu Mihail, dr. N. Minovici, G. Negroponte, Ion Procopia, dr. Sion, Alexandru Zănescu²⁸.

Comitetul de partonaj al Asociației „*Cercetașii României*“ era format din: dr. Constantin Angelescu, C. C. Arion, generalul M. Aslan, Ion I. C. Brătianu, Vintilă I. C. Brătianu, B. C. Brâncoveanu, prințul Valentin Bibescu, Grigore G. Cantacuzino, dr. I. Cantacuzino, generalul dr. Călinescu, generalul Constantin Coandă, Emil Costinescu, Alexandru Cotescu, generalul D. Cotescu, Constantin Cristescu, I. Gh. Duca, Ion C. Dumitrescu, generalul dr. Demostene, Nicolae Filipescu, I. Găvănescu, Ion Grădișteanu, Take Ionescu, generalul D. Iliescu, dr. Toma Ionescu, dr. Constantin Istrati, Nicolae Iorga, Titu Maiorescu, Alexandru Marghiloman, generalul L. Mavrocordat, Simion Mehedinți, V. G. Morțun, generalul V. P. Năsturel, generalul Perticari, Constantin Rădulescu-Motru, Ion Simionescu, Anghel Saligny, A. D. Xenopol și generalul V. Zotu²⁹.

În cadrul Asociației „*Cercetașii României*“ își desfășoară activitatea următorii consilieri tehnici: maiorul A. Alexiu, Victor Anestin, Gheorghe Arghirescu, Constantin Berindei, Nicolae Budurescu, R. Canisius, locotenent-colonelul Cihoschi, locotenent-colonelul Dabija, căpitanul-adjutant Florescu, ²³ Vezi Constanțiu Dinulescu, *Generalul Radu R. Rosetti. Omul și opera*, Editura Universitaria, Craiova, 2004, *passim*.

²⁴ Marin Benghiuș, *op. cit.*, p. 15.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ *Ibidem*.

dr. I. Gherghel, George Grant, dr. I. Jianu, P. Locusteanu, dr. Lapteș, Alexandru Mavrodi, Ion Minulescu, Gheorghe Mugur, Mihail Negru, N. Popescu-Duțu, dr. Ph. Ernst Rholer Skupiewski, Constantin Ștefănescu, Grigore Tăușan și maiorul Urlățeanu³⁰.

Asociația „*Cercetașii României*” publica buletinul lunar „*Cercetașul*”. Prețul abonamentului pe un an la această publicație era de 4 lei. Aceasta se afla „*sub auspiciile Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice*”. Redacția publicației „*Cercetașul*” era situată pe strada „*Schitul Darvari*”, nr. 12, din București.

După înființarea asociației „*Cercetașii României*”, în cele 34 de județe ale țării s-au organizat 34 de legiuni de cercetași și 58 de cohorte ce dispuneau de 192 de comandanți și 12 966 de cercetași³¹.

La 6 aprilie 1915 a fost adoptat de către regele Ferdinand I decretul prin care „*se recunoaște calitatea de persoană juridică Asociației <<Cercetașii României>> cu sediul în București, al cărei scop este educația fizică și morală a tineretului nostru*”³².

Articolul II al decretului regal preciza faptul că „*organizarea acestei asociațiuni rămâne fixată prin statutul său actual, care statut nu poate fi modificat decât prin votul consiliului de miniștri*”³³.

Legea privind recunoașterea persoanei juridice a Asociației „*Cercetașii României*” a fost adoptată cu unanimitate de voturi la data de 20 decembrie 1914³⁴. În Camera Deputaților legea a fost adoptată la 21 februarie 1915 cu 59 de voturi pentru și 3 voturi împotriva³⁵. Legea a fost publicată în „*Monitorul Oficial*” la 9 aprilie 1915.

Încă din cursul anului 1914 au fost înființate legiuni de cercetași în orașele reședință de județ. Astfel, la Constanța a fost înființată legiunea „*Regina Elisabeta*”, având cohorte la Constanța și Medgidia³⁶. În județul Tulcea a fost înființată legiunea „*Ioan Vodă cel Cumplit*”, aceasta având cohorte la Tulcea și la Măcin³⁷.

Treptat, în cursul anului 1915, au fost înființate legiuni și cohorte de cercetași în toate cele 34 de județe ale României³⁸.

În acest context, legiunea „*Domnul Tudor*” din Târgu-Jiu s-a constituit la 19 decembrie 1914, din „*comitetul de patronaj*” al acesteia făcând parte:

30 *Ibidem*.

31 *Ibidem*.

32 Vezi Anexa 2.

33 *Ibidem*.

34 *Ibidem*.

35 *Ibidem*.

36 Marin Benghieuș, *op. cit.*, p. 14.

37 *Ibidem*.

38 Vezi Anexa 3.

dr. Culcer³⁹ [doctor Dumitru (Tache) Culcer, n.n.], Titu Frumușanu, Generalul Muică, Toma Cămărășescu, generalul Tătărescu, I. Săftoiu, Numa Frumușanu, Constantin Neamțu, Grigore Iunian, Dimitrie Brezulescu, Al. Pojogeanu, V. Popescu, Emanoil Părăianu, C. C. Danilescu, I. Căprescu, Grigore Culcer⁴⁰, Vasile Hortopan, Gheorghe Stolojan, Constantin Bumbulescu, căpitanul Părăianu, I. Ionescu, C. Garabet și A. Caribolu⁴¹.

De menționat că domnul Constantin Neamțu făcea parte și din comitetul de patronaj al legiunii „*Bibescu Vodă*“ din Craiova. Constituirea acesteia și a cohorței „*Preda Buzescu*“ a avut loc la data de 17 decembrie 1914, moment în care au fost aleși membrii comitetului de patronaj, comitetului local și biroul permanent.

Din comitetul de patronaj al legiunii „*Bibescu Vodă*“ din Craiova făceau parte: generalul Alexandru Averescu, I. Mitescu, G. Știrbei, I. Pleșea, generalul C. Manolescu, Nicolae Economu, Constantin Argetoianu, Constantin Poienaru, generalul C. Tănăsescu, D. Gârleșteanu, Nicolae Romanescu, C. Mitescu, Constantin Neamțu, I. Pesiacov, N. T. Pop, I. Isvoranu și Nicolae Guran⁴².

Marin Benghieuș precizează, în lucrarea dedicată cercetășiei, lucrare aflată în colecțiile Secției de Arheologie-Istorie a Muzeului Județean Gorj „*Alexandru Ștefulescu*“ din Târgu-Jiu, că „*cercetașii fac gimnastică, botanică, tragere cu arma, zoologie*“⁴³.

Uniforma cercetașilor „*era compusă din: pălărie kaki vara, pălărie neagră iarna, un baston gradat, o cămașă kaki cu fular și flanelă închisă gri (...) iarna. Vara pantaloni scurți și iarna pantaloni lungi cu brâu de culoarea ținutei și centiron cu o gamelă la dreapta și toporaș la stânga*“⁴⁴. Cercetașii purtau ciorapi lungi și pantofi vara, în timp ce, pe durata iernii purtau bocanci. Echipamentul unui cercetaș includea „*ranița cu tot ce e necesar*“⁴⁵. De asemenea, cercetașii „*clasa a II-a poartă o brățară roșie la epolet*“⁴⁶, în timp ce, cercetașii „*clasa I-a poartă două brățări roșii*“⁴⁷. Totodată, „*cercetașii diplomați sau specialiști poartă la antebrațul stâng semnul specialității din stofă roșie*“⁴⁸, așa după cum era cazul următoarelor categorii de cercetași: ajutor de pilot, sanitar, luntraș, călăreț, brutar, dulghier, biciclist, electrician, fierar, geolog, fotograf și telefonist⁴⁹.

39 Vezi Dumitru-Valentin Pătrașcu, *Familia Culcer. Pagini de istorie*, Editura Sitech, Craiova, 2013, *passim*.

40 *Ibidem*.

41 „Cercetașul“, an I, nr. 12-13/iunie-iulie 1915, p. 7.

42 *Ibidem*.

43 Marin Benghieuș, *op. cit.*, p. 14.

44 *Ibidem*.

45 *Ibidem*.

46 *Ibidem*.

47 *Ibidem*.

48 *Ibidem*.

49 *Ibidem*.

Marin Benghieuș prezintă semnele distinctive ale comandanților unităților de cercetași, astfel: „șeful de cohortă are o stea, cel de patrulă, un galon de lână, cel de grupă, două galoane, instructorul un galon de argint la centură, cel de cohortă, două galoane de argint, iar cel de legiune, un galon de aur”⁵⁰.

Domnul Marin Benghieuș a donat lucrarea, parte în manuscris și parte dactilografiată, intitulată „Cercetășia României. Istoricul Cercetășiei” Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” la data de 19 martie 1977, ocazie cu care s-a încheiat procesul-verbal cu nr. 134⁵¹.

Ulterior, domnul Marin Benghieuș a expediat o scrisoare adresată directoarei Muzeului Județean Gorj, doamna Elena Udriște, oferindu-se să doneze o serie de obiecte Muzeului Județean Gorj. La 30 martie 1977 doamna directoare Elena Udriște expedia o adresa avându-l ca destinatar pe domnul Marin Benghieuș din București, adresă în care se arăta: „La scrisoarea Dvs. înregistrată la nr. III/1977, prin care oferiți Muzeului Județean Gorj mai multe obiecte legate de cercetășie, vă comunicăm că aceste obiecte fiind legate de zona Hușilor – respectiv de Moldova – comisia noastră de evaluare recomandă să vă adresați în această problemă muzeelor din Moldova”⁵².

În colecțiile Secției de Arheologie-Istorie a Muzeului Județean Gorj au intrat la data de 13 august 1996 două fotografii alb-negru lipite pe suport de carton, una dintre acestea înfățișându-i pe elevii Gheorghe și Mihail Cristescu, în uniformă de cercetași, și pe Cristache Iacob⁵³, iar cea de-a doua fotografie înfățișându-l pe generalul Gheorghe Rasoviceanu, în uniformă⁵⁴.

Prima fotografie îi înfățișează pe frații Gheorghe și Mihail Cristescu, în uniformă de cercetași, alături de sublocotenentul Cristache Iacob din Regimentul 9 Vânători, alături de care cei doi cercetași au luat parte la luptele de la Amzacea. Fotografia este inscripționată cu anul 1916, în partea inferioară a cartonului pe care este lipită având dedicația: „Domnului General Rasoviceanu Gheorghe, în semn de devotament, de la foștii mici cercetași din luptele de la Amzacea 1916, cu al 9-lea de Vânători”. Această fotografie a fost realizată în Constanța în anul 1916. Dedicația a fost scrisă de frații Gheorghe și Mihail Cristescu la data de 12 iunie 1938.

Tot la data de 13 august 1996 a intrat în patrimoniul Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” din Târgu-Jiu și o fotografie alb-negru a generalului Gheorghe Rasoviceanu, fotografie realizată la atelierul fotografic „Foto-Artistic”
50 *Ibidem*.

51 Lucrarea este înregistrată în colecțiile Secției de Arheologie-Istorie a Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” din Târgu-Jiu sub nr. inv. 8 901.

52 Adresa se află în arhiva Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” din Târgu-Jiu, dosar Corespondențe, vol. II, f. 73.

53 Fotografia este înregistrată în colecțiile Secției de Arheologie-Istorie a Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”, sub nr. inv. 18 277.

54 Fotografia este înregistrată în colecțiile Secției de Arheologie-Istorie a Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”, sub nr. inv. 18 278.

N. Sisaghian din Bazargic“. Această fotografie este prezentă și pe coperta memoriilor întocmite de către colonelul în retragere Cristescu G. Gheorghe, pensionar M.A.I., în vara anului 1974, memorii dactilografiate și broșate⁵⁵.

În cuprinsul acestei lucrări, Gheorghe Cristescu preciza că „*încă din martie 1915 făceam parte din cohorta cercetașilor <<Ovidiu>> din Constanța împreună cu fratele meu Mihail și meditatorul nostru, elevul din clasa a VIII-a a Liceului <<Mircea cel Bătrân>> din Constanța, Cristache Iacob*“⁵⁶. Cristache Iacob, „*ful unui gospodar din comuna Cilibichioi, județul Constanța*“⁵⁷ locuia împreună cu cei doi frați Cristescu „*în casa părintească*“ a acestora din orașul Constanța. Începând din martie 1915, „*pe lângă ocupațiile scolastice, ne îndeletniceam și cu pregătirea noastră cercetășească în vederea războiului național ce se întrezărea*“⁵⁸. Frații Gheorghe și Mihail Cristescu erau nepoții avocatului Constantin Dumitru Brătuianu din comuna Țicleni, județul Gorj.

În perioada 15-18 aprilie 1915 s-a desfășurat la București, primul Congres al Asociației „*Cercetașii României*“ cu participarea comandanților de cohorte de cercetași din întreaga țară. Cel de-al doilea Congres al Asociației „*Cercetașii României*“ a avut loc în perioada 21-23 aprilie 1916 la București⁵⁹.

Gheorghe Cristescu menționa că în cadrul cohortei de cercetași „*Ovidiu*“ din Constanța „*instructorii noștri erau profesorul Nicolae Constantinescu-Pană, comandantul cohortei <<Ovidiu>>, locotenentul Haneș Gheorghe și locotenentul Gheorghe Buricescu, ambii din Regimentul 34 Infanterie Constanța*“⁶⁰.

Numirea domnului Nicolae Constantinescu în funcția de „*Instructor și Comandant al Cohortei <<Ovidiu>>*“⁶¹ a fost anunțată în revista „*Cercetașul*“ a Asociației „*Cercetașii României*“ din iunie-iulie 1915.

Totodată, Gheorghe Cristescu preciza că „*instrucția consta din sporturi, marșuri și tabere (...) făceam corturi, foc din cel mult trei chibrituri, cântece patriotice și educație național-patriotică*“⁶², toate aceste activități desfășurându-se în zilele de duminică „*indiferent de starea vremii*“⁶³.

Referindu-se la instrucția cercetașilor sanitari și brancardieri, Gheorghe Cristescu arăta că „*o făceam la Spitalul Militar Constanța, câte trei ore, în după amezile de marți, joi și sâmbătă, unde câte un medic ne făcea școală de sanitari, pentru a putea înlocui în caz de mobilizare, personalul apt pentru front*“⁶⁴.

55 Gheorghe G. Cristescu, *Amintiri din războiul 1916-1919*. Lucrarea memorialistică este dactilografată și broșată.

56 *Ibidem*, p. 1.

57 *Ibidem*.

58 *Ibidem*.

59 Marin Benghieuș, *op. cit.*, p. 14.

60 *Ibidem*.

61 „*Cercetașul*“, an I, nr. 12-13/iunie-iulie 1915, p. 15.

62 Gheorghe Cristescu, *op. cit.*, p. 1.

63 *Ibidem*.

64 *Ibidem*.

Deseori, cercetașii Gheorghe și Mihai Cristescu erau vizitați la Constanța de către unchiul lor, locotenentul Ștefan Nicolau din Regimentul 9 Vânători, unitate ce avea garnizoana la Bazargic, acesta aflându-se în misiune⁶⁵.

Gheorghe Cristescu făcea parte din patrula de cercetași „Cerbul“, unitate care avea să primească, în cursul anului 1915, ca „misiune de la căpitanul Stănescu Vasile, comandantul Companiei de Grăniceri Constanța, de a urmări (...) brutăriile din oraș care lucrau noaptea pe ascuns galeți (pâine de război) pe care o trimiteau, prin contrabandă, cu corăbiile ancorate în rada portului Constanța, spre Constantinopol“⁶⁶. În cele din urmă, „după patru nopți de pândă, pe la miezul nopții, am observat la două din brutăriile indicate, un număr de 12 căruțe, care încărcau niște saci cu galeți, și care se îndreptau pe un drum de pământ, spre faleza de la Viile Noi (la 5 km de Constanța) pe un întuneric ca cărbunele“⁶⁷.

Cercetașii din patrula „Cerbul“ l-au informat pe comandantul Companiei de Grăniceri Constanța, astfel că, acesta a trimis în zonă o patrulă de grăniceri și o șalupă grănicerească pentru abordarea corăbiilor ce făceau contrabandă. În consecință „operațiunea s-a terminat repede (...), contrabandiștii arestați, corăbiile percheziționate și descărcate“, iar, după cercetări, ambarcațiunile „au fost obligate a părăsi portul Constanța“⁶⁸.

Odată cu intrarea României în primul război mondial, la 15 august 1916, comandantul Marii Legiuni a cercetașilor a dat tuturor unităților de cercetași din țară următorul ordin:

„Cercetași! A sosit clipa în care România e chemată să arate lumii întregi că vitejia strămoșească n-a pierit. Astăzi toți românii, cu mic cu mare, n-au decât un singur gând, acela de a-și face datoria. Pe când părinții și frații voștri mai mari se luptă spre a duce mai departe peste hotare renumele neamului nostru, voi cei tineri sunteți chemați să vă împliniți și voi datoria față de țară, înlocuind pe cei plecați și ajutând pe cei rămași. A sosit ziua cea sfântă în care să dovedeți frumusețea numelui de cercetaș. Sunt sigur că veți fi la înălțimea așteptărilor. Doresc ca fiecare cercetaș, având veșnic în minte Legea lui, să-și facă până la capăt datoria. Orișiunde va fi un cercetaș, să se vadă acolo semnul sigur de muncă, rodnică, conștiincioasă și plină de nădejde. Fiți ascultători, așa cum ați fost învățați! Faceți ca munca voastră să mulțumească pe cei ce vă conduc. Apariția unui cercetaș trebuie să fie o rază de lumină“⁶⁹.

Imediat după citirea acestui ordin, „chiar din ziua de 15 august 1916, se începe cu mare febrilitate amenajarea spitalului. Băncile sunt înlocuite cu paturile normaliştilor, iar directorul și administratorul, un medic și o echipă de

65 Ibidem, p. 2.

66 Ibidem.

67 Ibidem.

68 Ibidem.

69 Apud. Ion Mocioi, *Ecaterina Teodoroiu*, p. p. 47-48.

*doi soldați și trei cercetași se duc la depozitul de materiale sanitare de unde aduc cazarmament, rufărie, medicamente și pansamente*⁷⁰. Ulterior, „*de la secția de pompieri ni se aduc cinci care cu paie pentru saltele, iar de la manutanța garnizoanei alimente pentru bucătăria*”⁷¹.

În aceeași zi, Cristache Iacob este repartizat la Regimentul 9 Vânători, Mihail Cristescu este repartizat ca cercetaș sanitar la spitalul amenajat la hotelul „*Carol*”, în timp ce, Gheorghe Cristescu primește „*ordinul de mobilizare nr. 112 din 15 august 1916*”⁷² și este repartizat „*la spitalul Constanța nr. 312 B (Școala Normală)*”⁷³.

Intervenția României în primul război mondial s-a produs după semnarea convenției militare și a celei civile, la data de 4/17 august 1916. Convenția militară prevedea că Rusia se obliga să înceapă o puternică ofensivă pe frontul austro-ungar pentru ușurarea ofensivei române în Transilvania. Totodată, aliații se obligau a începe în ziua de 20 august 1916 o ofensivă pe frontul de la Salonic împotriva Bulgariei.

Ajutorul militar pe care România urma să-l primească din partea Rusiei trebuia să constea în două divizii de infanterie și una de cavalerie. Astfel, în ciuda faptului că Statul Major General al Armatei Române se aștepta la trimiterea a 200000 de soldați ruși pentru susținerea frontului din sudul Dobrogei⁷⁴, „*rușii n-au dat însă decât 42 000, motivând această cifră mai întâi cu lipsa de oameni – deși aveau imense rezerve în spatele frontului – și, în al doilea rând, cu inutilitatea sporirii acestui număr, deoarece (...) bulgarii nu vor voi să lupte împotriva eliberatorilor lor*”⁷⁵.

Convențiile politică și militară semnate de România cu Antanta la 4/17 august 1916 prevedeau recunoașterea dreptului României de a-și alipi teritoriile locuite de români din Imperiul Austro-Ungar, garantau integritatea teritorială a României, în timp ce, guvernul român se angaja să declare război Austro-Ungariei până la 15/28 august 1916. Totodată, Rusia urma să pornească o puternică ofensivă în Galiția și „*să asigure apărarea portului Constanța*”⁷⁶.

Opinia publică românească susținea decizia guvernului român de a intra în război împotriva Imperiului Austro-Ungar pentru eliberarea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Sătmarului și Maramureșului.

În acest context, la 21 august/5 septembrie 1916, scriitorul Barbu Ștefănescu Delavrancea declara în ședința Academiei Române că: „*Noi n-am*

70 Gheorghe Cristescu, *op. cit.*, p. 3.

71 *Ibidem*.

72 *Ibidem*.

73 *Ibidem*.

74 Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României. 1916-1919*, ediția a II-a, vol. I, București, Editura Casei Școalelor, f. a., p. 180.

75 *Ibidem*.

76 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, coord. acad. Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 420.

*intrat în haosul acestui măcel pentru cuceriri, ci pentru dezrobiri. Noi nu vrem ce nu este al nostru, ci vrem unirea cu frații noștri din Ardeal, din Banat și din Bucovina*⁷⁷.

Istoricul Constantin Kirițescu aprecia că relațiile româno-bulgare s-au deteriorat ca urmare a chestiunii aromânilor din Macedonia și a delimitării frontierei de sud a Dobrogei. Acestea au condus, în opinia sa, la apariția unei dușmăanii profunde între cele două state balcanice. În acest context, Constantin Kirițescu arăta că: *„România nu a avut niciodată năzuinți de cuceriri teritoriale în Balcani. Populația aromânească era prea risipită și prea departe de hotarele noastre pentru a ne gândi la o încorporare a ei în statul român. Interesul pe care l-a manifestat România pentru frații noștri din Pind izvora din singura preocupare de a păstra caracterul etnic al acestei populațiuni de frați și a nu-i lăsa în părăsire. Acțiunea noastră a fost o acțiune de protecțiune culturală și atâtă tot; încă și această acțiune a fost timid și insuficient urmărită*⁷⁸.

Nicolae Iorga aprecia că *„pacea de la București (1913), cu garanțiile sale pentru dezvoltarea culturală și religioasă a românilor; n-a adus (...) un leac la o stare de lucruri deplorabilă pentru românii balcanici, rămași la vetrele lor în prada prigonirilor celor mai înverșunate*⁷⁹.

După înmânarea declarației de război a României adresată guvernului austro-ungar, la orele 21⁰⁰, în seara zilei de 14/27 august 1916⁸⁰, armata română a fost mobilizată, efectivele sale fiind de 833 758 de soldați și de aproximativ 18000 de ofițeri⁸¹.

Armata de operații era compusă din 378 de batalioane de infanterie, 299 baterii de artilerie, 104 escadroane de cavalerie și 281 240 de cai ce deserveau armata. În total, numărul celor mobilizați și a celor aflați la dispoziția armatei reprezentând 15 % din populația cu vârste între 18 și 45 de ani a României⁸².

Trupele au fost grupate în 23 de divizii de infanterie și două divizii de cavalerie. Diviziile 1-10 erau alcătuite din câte 3 brigăzi a câte două regimente de infanterie, un regiment de Vânători, precum și o brigadă compusă din două regimente de artilerie. Diviziile 11-15 erau unități noi, create în anii 1914-1916. Acestea cuprindeau câte două brigăzi de infanterie, formate numai din rezerviști, și câte un regiment de artilerie pentru fiecare brigadă.

După mobilizare au fost constituite diviziile 16-23. Acestea erau încadrate, în cea mai mare parte, cu ofițeri de rezervă, iar artileria de care dispuneau era alcătuită din tunuri cu tragere lentă. De asemenea, diviziile 16-23 nu aveau unități

77 *Ibidem*.

78 Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 93.

79 Nicolae Iorga, *Istoria Românilor din Peninsula Balcanică (Albania, Macedonia, Epir, Tesalia)*, București, Tipografia „Cultura Neamului Românesc”, 1919, p. 71.

80 Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 182.

81 *Ibidem*, p. 192.

82 *Ibidem*.

dotate cu mitraliere, așa cum era cazul celorlalte divizii⁸³.

În momentul intrării în război, armata română dispunea de cinci corpuri de armată, fiecare dintre ele fiind alcătuit din: două divizii, o brigadă de călărași, un regiment de obuziere, și un batalion de pionieri⁸⁴.

Planul de campanie al Marelui Stat Major General Român prevedea declanșarea ofensivei în Transilvania și organizarea defensivei pe linia Dunării și în sudul Dobrogei⁸⁵.

Pe frontul de sud, de la Calafat până la Ecrene era dispusă armata a III-a, comandată de către generalul M. Aslan. Aceasta era compusă dintr-un grup de observație, format din Diviziile 16 și 18 de Infanterie și Divizia I-a de Cavalerie, de-a lungul Dunării, până la gura Argeșului, și Diviziile a 9-a, a 17-a și a 19-a, de-a lungul frontierei de sud a Dobrogei⁸⁶.

Pe frontul din Carpați erau dispuse armatele I, II și IV. Armata I-a, aflată sub conducerea generalului Ioan Culcer, era dispusă de la Calafat până la Izvoarele Argeșului. Armata a II-a, sub comanda generalului Alexandru Averescu, era dispusă de la Izvoarele Argeșului până în Vrancea, în timp ce, armata a IV-a era dispusă de-a lungul Carpaților Orientali și se afla sub comanda generalului Constantin Prezan⁸⁷.

Intrarea armatei române în război a degajat asediul asupra Verdunului, împiedicând cucerirea acestei poziții strategice de către armata germană. Astfel, după intrarea României în războiul împotriva Austro-Ungariei, la 29 august 1916, Germania a declarat război României trimițând 5 divizii de infanterie și o divizie de cavalerie înzestrate cu artilerie grea și aviație pe frontul din Transilvania⁸⁸.

Pentru stoparea ofensivei armatei române în Transilvania, la 19/31 august 1916 Bulgaria a declarat război României, concomitent, generalul german August von Mackensen, care începând din 15/28 august 1916 primise comanda trupelor germano-bulgaro-turce, a primit ordin din partea feldmareșalului Hindenburg să atace frontiera dobrogeană⁸⁹.

Armata a III-a română avea Divizia a 17-a dispusă la Turtucaia, Divizia a 9-a, la Silistra, și Divizia a 19-a la Bazargic, acestea dispunând de un efectiv total de 72 000 de oameni. Aceștia li se adăugau două divizii de infanterie și una de cavalerie ruse, cu un efectiv de 42 000 de oameni, aflate sub comanda generalului Zaioncikovski. În aceste condiții, trupele româno-ruse din Dobrogea totalizau: 83 de batalioane de Infanterie, 34 de escadroane de Cavalerie și 40 de baterii de artilerie⁹⁰.

83 *Ibidem*, p. 193.

84 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, p. 422.

85 *Ibidem*.

86 *Ibidem*, p. 204.

87 *Ibidem*, p. 205.

88 *Ibidem*, p. 211.

89 *Ibidem*, p. 423.

90 Constantin Kirîțescu, *op. cit.*, vol. I, p. 359.

În timp ce armata româno-rusă era în curs de concentrare, trupele germane și bulgare erau deja masate la frontiera dobrogeană. În consecință, August von Mackensen a atacat Turtucaia, care era apărată de Divizia a 17-a română, cu un efectiv de 20 000 de oameni, din care 15 000 infanteriști desfășurați pe un front de 30 de km lungime⁹¹.

Operațiunile propriu-zise au început în noaptea de 1 spre 2 septembrie 1916, atacul producându-se prin surprindere⁹². Ulterior, acțiunile militare s-au extins și în zonele Silistra și Bazargic. În aceste condiții, generalul de brigadă Nicolae Arghirescu, comandantul Diviziei 19 Infanterie a decis evacuarea orașului Bazargic la 21 august/3 septembrie 1916⁹³.

Colonelul Cristescu Gheorghe, cercetaș sanitar la Spitalul nr. 312 B din Constanța, arăta în memoriile sale faptul că „în zorii zilei de 20 august un avion vrăjmaș (*Taube*), cu crucea teutonică sub aripi aruncă câteva bombe din care una pe coverta crucișătorului <<Rostislav>> (fost <<Potemkin>>) și omoară și rănește 14 marinari”⁹⁴, ulterior, același avion german bombardând spitalul nr. 312 B din Constanța și omorând „trei din cei mai vrednici cercetași (*Crăcană, Buzatu și Moise Mozeș*)”⁹⁵. În aceste condiții, patrula de cercetași „*Cerbul*” comandată de către Gheorghe Cristescu pierde 3 din cei 6 cercetași din care era formată. Cu toate acestea „*jurăm cu toții să răzbunăm pe cei căzuți la datorie, mai ales că pilotul a încălcat toate regulile internaționale, spitalul având pe acoperiș vopsită o cruce roșie de 4 m x 4 m*”⁹⁶.

Cristache Iacob a fost repartizat, la 15 august 1916, la Regimentul 9 Vânători, unitate având garnizoana la Bazargic, în care activa și locotenentul Ștefan Nicolau, unchiul fraților Gheorghe și Mihail Cristescu⁹⁷. Regimentul 9 Vânători a făcut parte din Divizia comandată de către generalul Scărișoreanu⁹⁸.

Regimentul 9 Vânători a luat parte la „*luptele grele și aprige din jurul Bazargicului*”⁹⁹ care ne aduc primii răniți de pe front (...) în special ofițeri și ostași din eroica Divizie de voluntari sârbi, comandată de colonelul Adjutant Hagici, care era încadrată în frontul român din Dobrogea”¹⁰⁰. Odată sosiți la Constanța, „*debarcarea și transportul răniților s-a făcut de echipe de cercetași brancardieri de la toate spitalele din Constanța cu 80 tărgi*”¹⁰¹. Răniții în luptele

91 *Ibidem*, p. 367.

92 *Ibidem*, p. 371.

93 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, p. 423.

94 Gheorghe Cristescu, *op. cit.*, p. 3.

95 *Ibidem*.

96 *Ibidem*.

97 *Ibidem*, p. 1.

98 *Ibidem*, p. 4.

99 *Ibidem*.

100 *Ibidem*.

101 *Ibidem*.

de la Bazargic „*au fost internați la spitalul civil <<Dr. Sion>>*”¹⁰².

Înfângerea armatei române la Turtucaia, la 23 august/5 septembrie 1916 a condus la mari pierderi în oameni și material de război. La Turtucaia au fost capturați de inamic 25 000 de prizonieri¹⁰³.

În perioada 3/16 – 8/21 septembrie 1916 generalul Mackensen a declanșat o puternică ofensivă pe linia Rasova – Cobadin – Topraisar – Tuzla, aceasta fiind respinsă de trupele româno-ruse¹⁰⁴. După două zile de lupte grele, Regimentul 9 Vânători „*trece în rezervă pentru 24 de ore*”¹⁰⁵.

În noaptea de 4 spre 5 septembrie 1916 Brigada 17 din Divizia 19 română, cu Brigada a 5-a de Călărași, în partea stângă, și un regiment de lăncieri ruși, în partea dreaptă, sub comanda generalului Nicolae Arghirescu, a atacat trupele bulgare de la Bazargic¹⁰⁶, dar trupele române au fost respinse.

Bătălia de la Bazargic a început în dimineața zilei de 5 septembrie 1916, când trupele româno-ruse au ajuns în fața întăriturilor Bazargicului¹⁰⁷. Surprins de forța trupelor inamice, generalul Nicolae Arghirescu a ordonat retragerea trupelor româno-ruse spre Caraomer, în ciuda faptului că Regimentul 9 Vânători încercase un nou atac asupra orașului. Acesta nu este susținut de restul trupelor astfel că, Regimentul 9 Vânători a fost nevoit să se retragă. Retragerea trupelor româno-ruse s-a oprit pe linia Nebicuiusu – Cerchezchioi – Ciobancuiusu¹⁰⁸.

Ulterior, un consiliu de război desfășurat la Silistra în noaptea de 7 spre 8 septembrie 1916 a decis evacuarea Silistrei în ziua de 8 septembrie 1916, dezafectarea podului de pontoane ce făcea legătura cu orașul Călărași, și retragerea trupelor Diviziei a 9-a la Cuzgun. În aceste condiții, la 10 septembrie 1916 Silistra a fost ocupată de trupele germane și bulgare¹⁰⁹. Astfel, noul front s-a reorganizat pe linia Rasova – Cobadin – Topraisar, cu o lungime de circa 100 km¹¹⁰.

Înfrângerile suferite de trupele româno-ruse în Dobrogea au determinat revizuirea planului de operații. Astfel, la propunerea generalului Alexandru Averescu s-a decis pornirea unei puternice ofensive în Dobrogea, concomitent, urmând a continua ofensiva în Transilvania.

Numit comandant al armatei a III-a la finele lunii august 1916, generalul Alexandru Averescu aprecia că printre cauzele înfrângerii de la Turtucaia se pot enumera unitățile improvizate și numărul mare de soldați și ofițeri rezervești¹¹¹.

102 *Ibidem*.

103 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, p. 424.

104 *Ibidem*.

105 Gheorghe Cristescu, *op. cit.*, p. 4.

106 Constantin Kirișescu, *op. cit.*, vol. I, p. 413.

107 *Ibidem*.

108 *Ibidem*, p. 416.

109 *Ibidem*, p. 423.

110 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, p. 424; Constantin Kirișescu, *op. cit.*, p. 423.

111 Alexandru Averescu, *Notițe zilnice din războiul (1916-1918)*, ediția a III-a, Editura „Cultura

La 2/15 septembrie 1916 generalul Alexandru Averescu a fost numit comandant al Grupului Armatei de Sud. A doua zi, Alexandru Averescu a inspectat frontul din Dobrogea și l-a informat pe generalul rus Zaioncikovski că intenționează să treacă Dunărea pe la Flămânda pentru a forța trupele bulgare să se retragă spre sud¹¹².

La 18 septembrie/1 octombrie 1916, în timp ce ofensiva armatei româno-ruse din Dobrogea progresa, a început trecerea trupelor armatei a III-a române pe podul de pontoane de la Flămânda¹¹³. După încheierea trecerii Dunării, generalul Alexandru Averescu organizează o nouă linie a frontului ce începe la Rasova, pe malul Dunării, trecând prin Arabagi, Mulciova, Enigea, Cocargea, Cobadin, Topraisar și Tuzla, pe malul Mării Negre¹¹⁴.

În aceste condiții, trupele româno-ruse din Dobrogea totalizau, la începutul lunii octombrie 1916, un număr de: 124 de batalioane (80 de batalioane române și 44 ruse), 31 de escadroane de cavalerie și 89 de baterii de artilerie, fiind superioare celor inamice¹¹⁵, care dispuneau de: 79 de batalioane de infanterie, 29 de escadroane de cavalerie și 62 de baterii de artilerie¹¹⁶.

Bătălia de la Amzacea s-a declanșat în momentul în care, informați de o patrulă sârbească, ofițerii Regimentului 9 Vânători „*au aflat că inamicul din fața Regimentului (...) schimbă o divizie germană cu una turcă*“¹¹⁷, iar „*în timp ce ofițerii germani și turci predau și primeau sectoarele, trupa este adunată (...) le-au venit căruțele cu mâncare*“¹¹⁸.

În acest context, maiorul Gheorghe Rasoviceanu, comandantul Batalionului I din Regimentul 9 Vânători, „*ordonă la trei companii să fie gata pentru un atac imediat cu baionete, fără niciun foc de armă și fără zgomot*“¹¹⁹. În tranșee au rămas o companie de infanterie și un pluton de mitraliere comandat de către locotenentul Ferhat. Atacul a fost fulgerător, astfel că, trupele inamice sunt surprinse, o parte a lor sunt distruse iar restul se retrag în dezordine la adăpostul întunericului. Un grup de ofițeri inamici a fost surprins de soldații români într-o cafenea din Amzacea și au fost luați prizonieri¹²⁰. Ulterior, trupele Batalionului I din Regimentul 9 Vânători comandate de către maiorul Gheorghe Rasoviceanu, „*înaintează până în linia artileriei inamice capturând cinci tunuri*“¹²¹.

Celor trei companii din Batalionul I al Regimentului 9 Vânători li s-au

Națională“, București, f. a., p. 21.

112 *Ibidem*, p. 34.

113 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, p. 424.

114 Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. I, p. 435.

115 *Ibidem*, p. 465.

116 *Ibidem*, p. 466.

117 Gheorghe Cristescu, *op. cit.*, p. 5.

118 *Ibidem*.

119 *Ibidem*.

120 *Ibidem*.

121 *Ibidem*.

alăturat „câteva unități din Regimentul 40 Infanterie, care ajută la transportul celor peste 1 000 de prizonieri capturați, a tunurilor, precum și a celor circa 5000 de arme capturate”¹²².

Lupta de la Amzacea s-a încheiat „în zorii zilei”, când „s-a dat ordin de încetarea luptei și retragerea trupelor pe vechile poziții, spre a nu avea timp rezervele inamice să intervină”¹²³. La această primă bătălie de la Amzacea a luat parte și Ștefan Nicolau, unchiul fraților Gheorghe și Mihail Cristescu, povestindu-le celor doi frați desfășurarea bătăliei cu prilejul unei delegații la Constanța¹²⁴.

Satul Amzacea era situat într-o poziție ce permitea controlul șoselei spre Mustafa-aci și Caraomer, fiind „formidabil fortificat cu șanțuri adânci și cu rețele de sârmă pe mai multe rânduri”¹²⁵. Aici staționa Divizia a 25-a otomană, întărită cu unități bulgare și cu o puternică artilerie.

În primele două zile ale bătăliei de la Amzacea poziția nu a putut fi cucerită de trupele româno-ruse. În cea de-a treia zi a intrat în luptă un regiment de voluntari sârbi care a întărit aripa dreaptă a trupelor româno-ruse.

În după-amiaza acelei zile a fost declanșat un nou atac asupra poziției de la Amzacea la care au participat trupele Diviziei a 17-a române. Astfel, în partea dreaptă a frontului a acționat Regimentul 9 Vânători, iar în partea stângă a frontului lupta o mare parte a Regimentului 40 Călugăreni, alături de trupe ruse și sârbești. Batalionul I din cadrul Regimentului 9 Vânători era comandat de către maiorul Gheorghe Rasoviceanu, „un comandant a cărui energie nu e întrecută decât de înflăcărea și disprețul său de moarte”¹²⁶.

Atacul trupelor româno-ruso-sârbe s-a desfășurat sub tirul trupelor otomane așezate în tranșee pe dealul Eski-iuc în spatele rețelei de sârmă ghimpată. Pozițiile inamice sunt cucerite, sunt capturate: 7 tunuri, 2 drapele de luptă, peste 300 de soldați și 5 ofițeri otomani¹²⁷.

Trupele Regimentului 9 Vânători au ocupat satul Amzacea, în timp ce, „Divizia a 25-a turcă părăsește pozițiile și începe o retragere dezordonată spre Mustafa-aci”¹²⁸. Acest fapt îl determină pe comandantul armatei a III – a bulgare să trimită la Amzacea toate trupele bulgare pe care le avea la dispoziție. După o luptă desfășurată pe ulițele satului Amzacea, trupele Regimentului 9 Vânători s-au retras pe o poziție situată în nordul satului Amzacea¹²⁹. Desfășurarea bătăliei de la Amzacea a permis trupelor române din Dobrogea să înainteze cu aproximativ 10 km pe unele sectoare ale frontului.

În aceste condiții, în noaptea de 3 spre 4 octombrie 1916, generalul rus

122 *Ibidem*.

123 *Ibidem*.

124 *Ibidem*, p. 4.

125 Constantin Kirișescu, *op. cit.*, vol. I, p. 468.

126 *Ibidem*.

127 *Ibidem*, p. 469.

128 *Ibidem*.

129 *Ibidem*.

Zaioncikovski a raportat generalului Alexandru Averescu că, a doua zi, avea să trimită în luptă ultimele rezerve constituite din Divizia a 9-a română și restul trupelor de voluntari sârbi¹³⁰. În cursul zilei de 4 octombrie 1916 s-au desfășurat lupte grele la nord de satul Amzacea, însă, în cele din urmă, trupele Regimentului 9 Vânători au fost retrase la sud de Topraisar¹³¹.

Urmare a contraofensivei desfășurate în perioada 1 – 5 octombrie 1916, Divizia a 19 – a română comandată de către generalul Scărișoreanu a pierdut 3150 de soldați și 45 de ofițeri¹³². În ciuda acestor sacrificii umane, „*nereușita ofensivei de la Dunăre și din Dobrogea – unde aveam superioritate de forțe asupra dușmanului – a fost spre norocul nostru*”¹³³, în opinia istoricului Constantin Kirițescu, deoarece „*ea ne-a salvat de o catastrofă*”¹³⁴.

La bătălia de la Amzacea aveau să participe și cercetașii Gheorghe și Mihail Cristescu, care, chiar a doua zi după întâlnirea cu unchiul lor Ștefan Nicolau la Constanța, au decis să pornească spre front după ce „*ne-am aprovizionat cu un bogat material sanitar (...) profitând de ocazia că ordonanța lui pleca cu rufărie pe front*”¹³⁵. Cei doi frați au parcurs pe jos cei 25 de km ce despărțeau Constanța de Topraisar. Odată ajunși la nord de Topraisar, cei doi cercetași s-au oprit „*la un canton de șosea unde era instalat postul de comandă al Diviziei General Scărișoreanu, din care făcea parte și Regimentul 9 Vânători*”¹³⁶. În aceste condiții, aveau să-l cunoască pe generalul Scărișoreanu întrucât, „*spre spaima noastră, suntem întrebați chiar de dl. General Scărișoreanu, Comandantul Diviziei, unde mergem*”¹³⁷. Ulterior, cei doi cercetași au mers pe un drum de car, până la ferma Butărăscu, unde era cantonat trenul regimentar al Regimentului 9 Vânători¹³⁸.

Frontul se afla la doar 4 km de ferma Butărăscu, cei doi frați Cristescu având să întâlnească acolo „*două autoambulante engleze ce erau detașate în sectorul nostru pentru transportul răniților la spitalele din Constanța*”¹³⁹. Odată ajuns în spatele frontului în sectorul Regimentului 9 Vânători, Gheorghe Cristescu a putut vedea „*poziția inamică ce era la 1 130 m de a noastră, pe o creastă uniformă, precedată de rețele de sârmă ghimpată pe cinci rânduri*”¹⁴⁰.

În dimineața următoare cei doi cercetași au văzut tranșeele Batalionului I al Regimentului 9 Vânători. Gheorghe Cristescu preciza că atunci „*am avut*

130 *Ibidem.*

131 *Ibidem*, p. 470.

132 *Ibidem*, p. 471.

133 *Ibidem.*

134 *Ibidem*, p. 472.

135 Gheorghe Cristescu, *op. cit.*, p. 6.

136 *Ibidem.*

137 *Ibidem.*

138 *Ibidem.*

139 *Ibidem*, p. 7.

140 *Ibidem*, p. 8.

(...) ocazia să-i cunosc pe aproape toți ofițerii unităților¹⁴¹ ce luptau în acel sector de front, respectiv: locotenentul Ferhat, locotenentul Demetrescu Mircea, sublocotenentul Săndulescu, sublocotenentul Râșniță Mihai, sublocotenentul Selim Abdulachim, avocat din Constanța, sublocotenentul Davidescu, ulterior, „cătore amiază”¹⁴², Gheorghe și Mihail Cristescu fiind „prezențați Dlui Maior Rasoviceanu Gheorghe – Comandantul Batalionului I – , dlui Maior Vârtejanu – Comandantul Batalionului II – , și dlui Colonel Velescu, Comandantul Regimentului 9 Vânători”¹⁴³. Ca urmare a ordinului comandantului Regimentului 9 Vânători, cei doi cercetași au fost „atașați Companiei a 2 – a, comandată de unchiul nostru, locotenent Ștefan Nicolau”¹⁴⁴.

În următoarele zile „activitatea noastră s-a redus la 15 răniți, pe care i-am pansat cu cea mai mare grijă”¹⁴⁵. Pe de altă parte, „ne-am extins activitatea făcând pe agenții de transmisiune între Companie și Batalion și (...) observatori la Plutonul de mitraliere (2 piese) (...) amplasate în sectorul Companiei a 2 - a”¹⁴⁶ și aflate sub comanda locotenentului Ferhat.

Observând că tranșeele Regimentului 9 Vânători „erau despărțite de ale bravilor voluntari sârbi de o fâșie de teren de circa 20 m nelegată prin șanț”, și vizitând tranșeele voluntarilor sârbi, „am transmis invitația, scrisă pe cartea de vizită de Col. Hagici, dlui Colonel Velescu și dlui Maior Rasoviceanu și, a doua zi, șanțurile erau unite, iar trecerea foarte ușoară”¹⁴⁷. În aceste condiții, „în câteva minute, toți eram prieteni și această primă vizită a contribuit la legătura sufletească ce a făcut din Regimentul 9 Vânători și Divizia de voluntari sârbă un bloc de eroi și pivotul apărării liniei Tuzla – Topraisar – Mârleanu”¹⁴⁸.

Luptele au fost reluate „în dimineața de 5 octombrie 1916”¹⁴⁹, când „trupele inamice încep un bombardament foarte puternic asupra rezervelor noastre, de la mare la Dunăre, (...) cu tendința vădită de a lua ofensiva”¹⁵⁰.

Acestea sunt împrejurările în care, „la ora 7 dimineața, în ziua de 6 octombrie 1916, suntem chemați [de către colonelul Velescu, n.n.] și, fără altă vorbă, suntem dați în primirea unui sergent cu ordin de a ne duce la Constanța”¹⁵¹. În drum spre Constanța, „ajunsesem cam în dreptul satului Agigea când am văzut, spre mare, mulți soldați români din Regimentul 11 Infanterie, răniți”¹⁵², retrăgându-se

141 Ibidem.

142 Ibidem.

143 Ibidem.

144 Ibidem.

145 Ibidem.

146 Ibidem.

147 Ibidem, p. 9.

148 Ibidem, p. 10.

149 Ibidem

150 Ibidem.

151 Ibidem.

152 Ibidem, p. 11.

spre Constanța. Totodată, în sectorul Tuzla – Techirghiol avea loc „o *canonadă puternică de artilerie inamică la care se răspundea cu un bombardament puternic de artilerie, tras de pe mare, de crucișătorul <<Rostislav>>, ce ajuta flancul nostru stâng*”¹⁵³.

În zilele de 7 și 8 octombrie 1916 evacuarea răniților din Constanța era în plină desfășurare, iar „în noaptea de 8-9 octombrie 1916 ni se ordonă să evacuăm orașul cu materialul ce-l puteam lua și ultimii răniți”¹⁵⁴, pentru aceasta fiind pus la dispoziție „un tren de marfă ce părăsea Constanța ultimul, spre Fetești – Brăila, fără opriri”¹⁵⁵.

Constanța a fost ocupată de Puterile Centrale ca urmare a ruperii frontului de ofensiva declanșată la 6/19 octombrie 1916 de către generalul August von Mackensen, ofensivă ce a avut ca rezultat ocuparea Topraisarului și Cobadinului și ruperea frontului Cernavodă-Constanța¹⁵⁶.

Bătălia de la Amzacea a precedat lupta de la podul Jiului, acolo unde aveau să participe numeroși cercetași gorjeni, în încercarea disperată de a stopa înaintarea armatei germane, din rândul acestora având să se ridice Ecaterina Teodoroiu, „*Eroina de la Jiu*”. Asemenea Ecaterinei Teodoroiu, frații Gheorghe și Mihail Cristescu aveau să urmeze trupele române în retragerea din Moldova, participând la îngrijirea răniților.

Astfel, în ziua de 16 octombrie 1916, cercetașii evacuați din Constanța sunt „*adunați la Comandamentul Cohortei <<Vlad Țepeș>> din Brăila de Comandantul Cohortei <<Ovidiu>> din Constanța, profesorul Nicolae Constantinescu-Pană (...) repartizându-ne la diferite cohorte din Moldova, după preferința fiecărui cercetaș*”¹⁵⁷.

Patrula „*Cerbul*”, comandată de către cercetașul Gheorghe Cristescu, a fost repartizată la cohorta de cercetași „*Mihail Kogălniceanu*” din Huși. Ajungând la Huși la 17 octombrie 1916, cercetașii din patrula „*Cerbul*” au fost repartizați la spitalul nr. 41/C amenajat la Școala de Fete, începându-și activitatea în aceeași zi.

În octombrie 1916 „*podul de fier de peste Borcea a fost aruncat în aer*”¹⁵⁸ de către armata română pentru a împiedica trupele germane din Dobrogea să facă joncțiunea cu trupele ce înaintau spre București, după bătălia de la Neajlov.

În perioada 15 august 1916 – 1 decembrie 1918, „*în afară de cei trei cercetași căzuți la datorie, înhumați, doi în cimitirul eroilor din Constanța și unul în cimitirul evreiesc, cărora li s-a aplicat pe morminte insigna din bronz*

153 *Ibidem*.

154 *Ibidem*.

155 *Ibidem*.

156 ***, *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, p. 425.

157 Gheorghe Cristescu, *op. cit.*, p. 12.

158 *Ibidem*, p. 13.

a cercetașilor din războiul 1916 - 1919¹⁵⁹, au căzut la datorie: sublocotenentul Cristache Iacob, în luptele din munții Vrancei, căpitanul Ștefan Nicolau, în luptele de la Mărășești, locotenentul Haneș Gheorghe și Buricescu Gheorghe, instructori ai cohorții de cercetași „*Ovidiu*“ din Constanța, sublocotenentul Davidescu și maiorul Vârtejanu¹⁶⁰.

Asociația Cercetașilor din Războiul 1916 – 1918, constituită în vara anului 1928, a ridicat la Constanța, în curtea Școlii Normale (fostul Spital Nr. 312 B) din strada „*Scarlat Vârnav*“, o troiță în memoria cercetașilor căzuți în luptă pe timpul primului război mondial. Totodată, în memoria voluntarilor sârbi ce au luptat în Dobrogea în 1916 s-a ridicat la Medgidia un monument comemorativ. La inaugurarea acestuia, realizată cu puțin timp înainte de declanșarea celui de-al doilea război mondial, au participat numeroși voluntari sârbi și veterani români din Regimentul 9 Vânători.

Divizia de voluntari ce a luptat în toamna anului 1916 în Dobrogea alături de trupele ruse și române era constituită din: sârbi, croați, sloveni provenind din armata austro-ungară, soldați ce fuseseră luați prizonieri de către armata rusă și s-au înrolat voluntari pentru a lupta alături de trupele ruse. Debarcată în august 1916 în portul Constanța, divizia de voluntari sârbo-croato-sloveni a fost trimisă pe front în zona orașului Bazargic. Aceasta avea să dovedească „*un eroism legendar, începând cu luptele de la Bazargic, Topraisar, Amzacea, până în nordul Dobrogei*“¹⁶¹.

În semn de omagiu adus memoriei eroilor sârbi căzuți în luptă alături de soldații Regimentului 9 Vânători, această unitate a armatei române avea să primească, în perioada interbelică, numele de Regimentul 9 Vânători „*Regele Alexandru al Iugoslaviei*“.

Colonelul Rasoviceanu Gheorghe s-a născut la 12 decembrie 1877 în comuna Arcani din județul Gorj¹⁶². La 15 august 1916 maiorul Gheorghe Rasoviceanu se afla la comanda Batalionului I din Regimentul 9 Vânători, îndeplinind și funcția de șef de stat major al regimentului.

În perioada 1895-1897 Gheorghe Rasoviceanu a fost elev al Școlii Militare de Ofițeri, în aceeași perioadă activând în Batalionul VI Vânători de Munte¹⁶³.

La 1 iulie 1897 elevul Gheorghe Rasoviceanu a fost avansat la gradul de sublocotenent, primind comanda unui pluton din Batalionul VI Vânători. Avea să activeze în acest batalion până în 1902, când devine comandant de pluton în cadrul Regimentului Nr. 18 Gorj.

În 1903 a fost transferat la Regimentul 2 Infanterie, în aceeași calitate de

159 *Ibidem*, p. 14.

160 *Ibidem*.

161 *Ibidem*, p. 16.

162 Constantin Ispas, *Nemuritorii*, Editura Centrului Județean al Creației Gorj, Târgu-Jiu, 2004, vol. III, p. 59.

163 *Ibidem*, p. 60.

comandant de pluton. În același an, Gheorghe Rasoviceanu a fost transferat la Batalionul I Vânători¹⁶⁴. A fost avansat la gradul de locotenent în mai 1903, iar în mai 1908 a devenit comandant de companie în cadrul Batalionului I Vânători. În același an a fost transferat la Regimentul 26 Infanterie.

În anii 1912 – 1914 a fost elev la Școala Superioară de Război, iar în perioada 23 iunie – 31 iulie 1913, a participat, în calitate de comandant de companie în cadrul Regimentului 52 Infanterie.

După încheierea studiilor la Școala Superioară de Război, Gheorghe Rasoviceanu a fost numit comandant de batalion în cadrul Regimentului 40 Infanterie. La 1 noiembrie 1914 a fost avansat la gradul de maior în cadrul Regimentului 40 Infanterie¹⁶⁵. După intrarea României în primul război mondial, la 1 noiembrie 1916, Gheorghe Rasoviceanu a fost avansat la gradul de locotenent – colonel și numit comandant al Regimentului 9 Vânători¹⁶⁶.

Pentru faptele de vitejie săvârșite în Dobrogea de soldații și ofițerii Regimentului 9 Vânători, această unitate a fost denumită „*Regele Ferdinand I*” și i s-a conferit Ordinul „*Mihai Viteazul*”, clasa a III – a. Colonelul Gheorghe Rasoviceanu avea să se distingă în luptele de la: Mustafa, Amzacea, Nazarcea, Topraisar, Stâlpu și Bălăriile¹⁶⁷. Ulterior, a luat parte la luptele eroice de la Mărășești, în calitate sa de comandant al Regimentului 9 Vânători de Munte¹⁶⁸.

Ca urmare a faptelor de vitejie din iulie 1917, colonelul Gheorghe Rasoviceanu a fost decorat cu ordinul „*Mihai Viteazul*”, clasa a III – a, printr-un decret regal semnat la Iași de către regele Ferdinand I¹⁶⁹ la 18 august 1917. Ulterior, la 1 noiembrie 1917, Gheorghe Rasoviceanu a fost avansat la gradul de colonel, primind comanda unei brigăzi din Corpul Vânătorilor de Munte¹⁷⁰.

În timpul campaniei din Ungaria din vara anului 1919, Regimentul 9 Vânători de Munte, comandat de către colonelul Gheorghe Rasoviceanu, a fost primul care a trecut Tisa¹⁷¹.

Începând din anul 1919 în toate cele 71 de județe ale României Mari, pe steagurile legiunilor cercetășești a fost aplicat crinul, simbolul cercetășiei mondiale. În cele 71 de județe ale României Mari s-au înființat 220 de cohorte de cercetași cu peste 220 de comandanți și instructori. Acestea aveau efective ce se cifrau la aproape 100 000 de cercetași¹⁷².

În perioada 1919 – 1923 cercetășia trece printr-o etapă dificilă, apreciată

164 *Ibidem*.

165 *Ibidem*.

166 *Ibidem*, p. 61.

167 *Ibidem*.

168 *Ibidem*.

169 *Vezi Anexa 4*.

170 *Ibidem*.

171 *Ibidem*.

172 Marin Benghies, *op. cit.*, p. 13.

de către Marin Benghieuş drept o epocă „*de refacere și reorganizare*”¹⁷³. De altfel, până în 1928 cercetăşia va avea o activitate foarte redusă. În această perioadă Asociaţia „*Cercetaşii României*” depindea de Fundaţia Culturală „*Principele Carol*”¹⁷⁴.

În vara anului 1928 s-a înfiinţat Asociaţia Foştilor Cercetaşi din Războiul 1916-1918, aceasta având deviza: „*Muncă, Cinste, Iubire și Dreptate*”¹⁷⁵. Aceasta a fost înfiinţată la iniţiativa fostului cercetaş Ioan Dumitriu – Buzău, cel ce avea să fie ales primul preşedinte al asociaţiei¹⁷⁶. Din iniţiativa acestei asociaţii s-au ridicat monumente închinare memoriei cercetaşilor căzuţi în primul război mondial la: Barboşi, Tecuci, Iaşi și Brăila. Statuia Ecaterinei Teodoroiu de la Brăila a fost realizată din iniţiativa asociaţiei cu prilejul aniversării a 10 ani de la încheierea primului război mondial, aceasta fiind opera sculptorului Ionescu Varo¹⁷⁷.

În perioada 1929 – 1937 cercetăşia românească s-a aflat sub conducerea generalului Ulise Sâmboteanu, cel care „*a înălţat cercetăşia pe cele mai înalte culmi naţionale și internaţionale*”¹⁷⁸. În această perioadă cercetăşia ajunsese să grupeze peste 70 000 de cercetaşi organizaţi în unităţi cercetăşeşti. Pentru pregătirea comandanţilor de unităţi și instructorilor avea să se înfiinţeze Școala pentru Comandanţi de Cercetaşi de la Breaza¹⁷⁹.

După revenirea regelui Carol al II – lea pe tronul României, cercetăşia s-a aflat sub patronajul său, astfel că, perioada 1930 – 1937 este marcată de participarea cercetaşilor la congrese și jamboree internaţionale, de organizarea de jamboree naţionale, expoziţii, concursuri, toate acestea având rolul de a pune „*în evidenţă temeinica și serioasa educație dată tineretului (...) prin cercetăşie*”¹⁸⁰.

Astfel, în 1930 a fost organizată la Piatra Neamţ prima Jamboree Naţională, cea de-a doua având să se desfășoare în Dumbrava Sibiului în cursul anului 1932. La aceasta au participat peste 2 500 de cercetaşi, precum și Sir Hubert Martin, directorul Biroului Internaţional al Cercetăşiei de la Londra, apropiat al lordului Robert Baden – Powell¹⁸¹.

Ulterior, în vara anului 1934 a fost organizată la Mamaia, sub patronajul prinţului Nicolae și al primului ministru Gheorghe Tătărescu, cea mai importantă jamboree naţională, cu participarea a aproximativ 5 000 de cercetaşi din toate judeţele țării¹⁸². Alături de cercetaşii români, la această tabără au participat

173 *Ibidem*, p. 10.

174 *Ibidem*.

175 *Ibidem*, p. 72.

176 *Ibidem*, p. 75.

177 Ion Mocioi, *op. cit.*, p. 179.

178 Marin Benghieuş, *op. cit.*, p. 75.

179 *Ibidem*, p. 10.

180 *Ibidem*.

181 Zenovie Cărlugea, Zoia Elena Deju, *op. cit.*, p. 60.

182 *Ibidem*.

cercetași din: Cehoslovacia, Polonia, Iugoslavia, Franța, Ungaria, Grecia și Turcia¹⁸³.

În concluzie, cercetășia avea să se organizeze în România cu puțin timp înainte de declanșarea primului război mondial, tinerii cercetași participând activ la efortul de război și aducându-și aportul la epopeea românească din anii 1916 – 1918 ce avea să conducă la împlinirea idealului unității teritoriale a statului național român la finele anului 1918, după această dată, cercetășia cunoscând o perioadă propice până în momentul includerii cercetașilor în rândurile străjerilor, moment ce coincide cu desființarea unităților de cercetași.

183 *Ibidem*.

ANEXA 1

Ministerul Regal
al Afacerilor Străine
Cancelaria Ordinilor
Nr. 79

Adeverință de primire
Subsemnatul,

Numele de familie: Benghiuș
Numele de botez: Marin
Data și locul nașterii: 5 Noiembrie 1903, Comuna Crețești-Fălciu
Domiciliul: Crețești-Vaslui
Pozițiunea socială (grade și funcțiuni): Directorul Școlii Crețeștii de Sus-Fălciu, Comandant, Inspector reg. Iași și Chișinău, Consilier tehnic în Cercetășia României.
Naționalitate: Română

încredințează că a primit brevetul de conferirea „VIRTUTEA CERCETĂȘEASCĂ“ de argint a României.

București, în 8 iunie 1935.

(Semnătura)

CAROL

ANEXA 2

Decretul de recunoaștere ca persoană juridică

Ferdinand I

Prin grația lui Dumnezeu și Voința Națională,
Rege al României
La toți de față și viitori, sănătate.

Corpurile legiuitoare au votat și adoptat iar Noi sancționăm ce urmează:

Art. I Se recunoaște calitatea de persoană juridică „*Asociației Cercetașilor României*“, cu sediul în București, al cărei scop este educația fizică și morală a tineretului nostru.

Art. II Organizarea acestei asociațiuni rămâne fixată prin statutul său actual, care statut nu poate fi modificat decât prin votul consiliului de miniștri.

Această lege dimpreună cu statutele la dânsa anexate s-au votat de Senat în ședința de la 20 decembrie anul 1914 și s-a adoptat cu unanimitate de 65 voturi.

Președinte
B. M. Missir

Secretar
C. Călinescu

Această lege dimpreună cu statutele la dânsa anexate s-au votat de Adunarea deputaților în ședința de la 21 Februarie anul 1915 și s-a adoptat cu majoritatea de 59 voturi, contra 3.

Vice-Președinte,
Al. Iliescu

Secretar

G. Meitani

Promulgăm această lege și ordonăm ca să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin „*Monitorul Oficial*“.

Dat în București la 6 Aprilie 1915.

Ferdinand

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice
I. G. Duca

Ministrul de Justiție
Victor Antonescu

„Cercetașul“, an I, nr. 12-13/iunie-iulie 1915; „*Monitorul Oficial*“ din 9 Aprilie 1915.

Denumirea celor 34 legiuni din cele 34 județe ale Vechiului Regat

1. Legiunea „*Neagoe Vodă Basarab*“ – jud. Argeș – Pitești.
2. Legiunea „*Vlad Țepeș*“ – jud. Brăila – Brăila.
3. Legiunea „*Decebal*“ – jud. Buzău – cohorte la Buzău, Mizil, Pogoane și Mărăcineni.
4. Legiunea „*Domnița Ruxandra*“ – jud. Botoșani – cohorta Botoșani „*Mihail Eminescu*“.
5. Legiunea „*Dragoș Vodă*“ – jud. Bacău – cohorte la Bacău și Răcăciuni.
6. Legiunea „*Ioniță Asan*“ – jud. Caliacra – Bazargic.
7. Legiunea „*Regina Elisabeta*“ – jud. Constanța – cohorte la Constanța și Medgidia.
8. Legiunea „*Cuza Vodă*“ – jud. Covurlui – Constanța.
9. Legiunea „*Matei Basarab*“ – jud. Dâmbovița – Târgoviște.
10. Legiunea „*Grigore Ghica*“ – jud. Dorohoi – Dorohoi.
11. Legiunea „*Mircea cel Bătrân*“ – jud. Durostor – cohorte la Silistra, Turtucaia.
12. Legiunea „*Bibescu Vodă*“ – jud. Dolj – cohorta „*Preda Buzescu*“ din Craiova.
13. Legiunea „*Dimitrie Cantemir*“ – jud. Fălciu – Huși și Costești – cohorta „*Basarabia*“.
14. Legiunea „*Domnul Tudor*“ – jud. Gorj – Târgu-Jiu.
15. Legiunea „*Regele Ferdinand*“ – jud. Ilfov – București și Oltenița.
16. Legiunea „*Știrbei Vodă*“ – jud. Ialomița – Călărași, Urziceni și Slobozia.
17. Legiunea „*Vasile Lupu*“ – jud. Iași – Iași.
18. Legiunea „*Traian*“ – jud. Mehedinți – Turnu-Severin.
19. Legiunea „*Radu Negru*“ – jud. Muscel – Câmpulung.
20. Legiunea „*Petru Rareș*“ – jud. Neamț – Piatra Neamț și Târgu-Neamț.
21. Legiunea „*Despina Doamna*“ – jud. Olt – Slatina.
22. Legiunea „*Regele Carol I*“ – jud. Prahova – Ploiești, Sinaia, Câmpina, Bușteni.
23. Legiunea „*Elena Doamna*“ – jud. Putna – Focșani.
24. Legiunea „*Stanca Doamna*“ – jud. Roman – Caracal.
25. Legiunea „*Radu de la Afumați*“ – jud. Râmnic – Râmnicu Sărat, Costești, Popești.
26. Legiunea „*Alexandru cel Bun*“ – jud. Roman – Roman.
27. Legiunea „*Ștefan cel Mare*“ – jud. Suceava – Fălticeni.
28. Legiunea „*Doamna Oltea*“ – jud. Tecuci – Tecuci.

-
- 29. Legiunea „*Bogdan Vodă*” – jud. Tutova – Bârlad.
 - 30. Legiunea „*Ioan Vodă cel Cumplit*” – jud. Tulcea – Tulcea și Măcin.
 - 31. Legiunea „*Constantin Brâncoveanu*” – jud. Vâlcea – Râmnicu Vâlcea.
 - 32. Legiunea „*Regina Maria*” – jud. Teleorman – Alexandria.
 - 33. Legiunea „*Mihai Viteazul*” – jud. Vlașca – Giurgiu.
 - 34. Legiunea „*Petru Mușat*” – jud. Vaslui – Vaslui.

Apud. Marin Benghieuș, *Cercetășia României. Istorical Cercetășiei*, p. 14. Manuscris aflat în colecțiile Muzeului Județean Gorj „*Alexandru Ștefulescu*” din Târgu-Jiu sub nr. de inv. 8 901.

ANEXA 4

Ferdinand I

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională
 Rege al României
 La toți de față și viitori, sănătate.

Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la Departamentul de Război sub nr. 5 379 din 18 August 1917,

Am decretat și decretăm:

Art. 1 Conferim Ordinul Militar „*Mihai Viteazul*” clasa a III – a, colonelului RASOVICEANU GHEORGHE, comandantul Regimentului 9 Vânători Munte, pentru vitejia, destoinicia și devotamentul excepțional de care a dat dovadă pe câmpul de luptă.

La 29 iulie 1917, pe când inamicul încerca să învâluie aripa dreaptă a Diviziei a 9 – a, acest distins comandant de regiment s-a pus în fruntea companiilor ce formau rezerva regimentului și contraatacând cu energie pe germani, a restabilit situația și a împiedicat astfel ca legătura diviziei cu trupele noastre din dreapta să fie tăiată.

Dat la Iași la 18 August 1917.

Ferdinand

Vintilă Brătianu

I. D. Nr. 914 din 18 August 1917

Apud. Constantin Ispas, *Nemuritorii*, vol. III, Editura Centrului Județean al Creației Gorj, Târgu-Jiu, 2004, p. 62.

Fig. 1 Generalul Gheorghe Rasoviceanu
Fotografie aflată în colecțiile Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu“
sub nr. inv. 18 278.

Fig. 2 Gheorghe Cristescu (stânga), Cristache Iacob (centru) și Mihail Cristescu (dreapta)
Fotografie aflată în colecțiile Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”
sub nr. inv. 18 277.